

Van: NKC <[redacted]>
Verzonden: vrijdag 24 april 2020 17:54
Aan: [redacted] - BD/NCC/ECO
Onderwerp: Update NKC Coronavirus

Nationaal Coördinator
Terrorismebestrijding en Veiligheid
Ministerie van Justitie en Veiligheid

Update NKC Coronavirus

**alleen samen krijgen we
corona onder controle**

24 april 2020

Het is weer vrijdag, dus je ontvangt alweer de laatste nieuwsbrief voor het weekend van het Nationaal Kernteam Crisiscommunicatie. Hierin vind je de laatste stand van zaken van de nationale communicatieaanpak van het coronavirus. Met vandaag onder andere de ervaringen van communicatieadviseur Michiel Hartkamp tijdens deze crisis. Deel je alle informatie weer zoveel mogelijk in je eigen netwerk en met je regio(partners) in de (semi)publieke sector? Bedankt en geniet van het weekend!

- ✓ [Laatste nieuws](#)
- ✓ [Samenvatting omgevingsanalyse – 24 april 2020](#)
- ✓ [Wat doe jij in de coronacrisis?](#)
- ✓ [0800-1351, Rijksoverheid.nl en RIVM.nl](#)
- ✓ [Uitkomsten campagne-effectmonitor Alleen Samen](#)
- ✓ [Communicatiemiddelen](#)
- ✓ [Communicatieaanpak](#)
- ✓ [Voor wie is deze nieuwsbrief?](#)
- ✓ [Wat is het NKC?](#)

Laatste nieuws

Verzamelwet COVID-19 Justitie en Veiligheid treedt in werking

De spoedwet op het terrein van Justitie en Veiligheid treedt vandaag - 24 april 2020 – in werking. Deze tijdelijke wet treft een aantal voorzieningen die noodzakelijk zijn in verband met de uitbraak van COVID-19. Zo regelt deze wet onder meer dat het opstellen van testamenten bij de notaris of jaarvergaderingen van rechtspersonen tijdelijk ook op afstand kan plaatsvinden, door gebruik te maken van elektronische communicatiemiddelen. Ook maakt deze wet het mogelijk om speeksel af te nemen bij personen die bijvoorbeeld door kuchen of spugen dreigen agenten met corona te besmetten.

Lees het hele [nieuwsbericht](#).

Uitgangspunten voor opening scholen primair onderwijs en kinderopvang

Dinsdag 21 april heeft het kabinet bekend gemaakt dat basisscholen, scholen voor speciaal onderwijs, scholen voor speciaal basisonderwijs en de kinderopvang vanaf 11 mei op een aangepaste manier weer open gaan. Op veel plekken gaat dat gelukkig goed. Op sommige scholen en kinderopvang bestaat onduidelijkheid.

Lees het hele [nieuwsbericht](#).

Poster met maatregelen voor magazijnen en distributiecentra

Evofenedex stelde samen met VNO-NCW, MKB-Nederland en de Rijksoverheid een poster beschikbaar met de belangrijkste maatregelen tegen verspreiding van het coronavirus in magazijnen en distributiecentra. Op de poster staan de tien

belangrijkste maatregelen die ondernemers en hun werknemers in acht moeten nemen om veilig en gezond te kunnen blijven werken en verspreiding van het virus op de werkvloer te voorkomen.

Lees meer [informatie](#).

Cijfers RIVM

De cijfers van 24 april 2020 om 14.00 uur:

- Het totaal aantal positief geteste personen: 36.535 (+806)*
- Het totaal aantal gemelde personen opgenomen (geweest) in het ziekenhuis: 10.281 (+123)**
- Het totaal aantal gemelde overleden personen: 4.289 (+112)**

* Het werkelijke aantal besmettingen met het nieuwe coronavirus ligt hoger dan het aantal dat hier genoemd wordt. Dit komt omdat niet iedereen met mogelijke besmetting getest wordt.

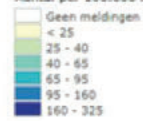
** Er is een vertraging tussen de dag van ziekenhuisopname of overlijden en de dag waarop dat gerapporteerd wordt.

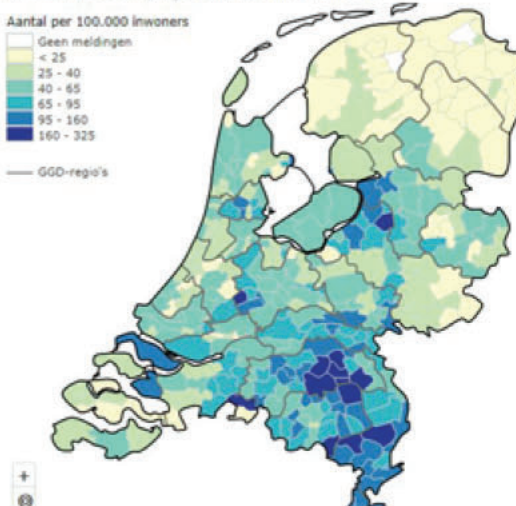
In het ziekenhuis opgenomen COVID-19 patiënten

Per 100.000 inwoners per gemeente tot en met 24-4-2020

Aantal per 100.000 inwoners

— GGD-regio's

Samenvatting omgevingsanalyse – 24 april 2020

- Er is opvallend veel ruimte voor niet-corona nieuws. Er is geen coronaverhaal dat compleet nieuw is of domineert. Er worden meer fundamentele discussies gevoerd rond de houdbaarheid van de lockdown.
- Het draagvlak voor de coronamaatregelen onder de Nederlandse bevolking en ondernemers lijkt af te nemen. Volgens de Volkskrant neemt een groeiende groep Nederlanders het niet meer zo nauw met de maatregelen. FD heeft cijfers dat het steeds drukker wordt op de weg. Ook in de parken en winkelstraten lijkt het langzaamaan drukker te worden.
- Brabantse ziekenhuizen zien dit 'met leden ogen aan'. De Brabantse ROAZ waarschuwt voor ontsporing als de regels snel worden losgelaten en spreekt van een 'fragiele balans'. Daarbij de boodschap dat ziekenhuispersoneel een nieuwe opvlamming moeilijk aan zou kunnen.
- Voor de communicatie geldt dan ook de vraag hoe de aanhoudende beperkende maatregelen als draaglijk voorgesteld kunnen worden nu er geen zicht is op snel resultaat of grote versoepelingen. "De komende tijd oogt net zo leeg en dor als de akkers in de maand april", zo verwoordt NRC het beeldend.
- Uit gelekte informatie rond de Catshuissessie zou blijken dat de druk op premier Rutte om de economie weer op gang te brengen groeit. AD spreekt van 'de spagaat van Rutte'.
- Drie brancheorganisaties uit de kinderopvang zijn boos op scholen die kinderen geen hele maar halve dagen naar school laten gaan, tegen het

advies van OCW en de PO-raad in. Ze noemen het 'onbegrijpelijk' en roepen het kabinet op om stelling te nemen.

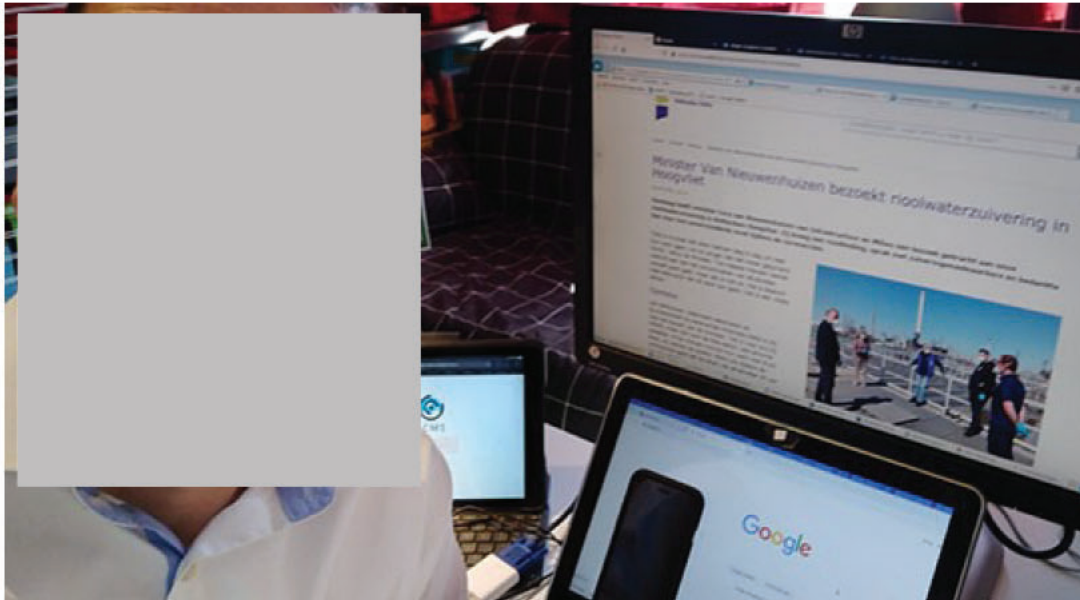
- De kritiek op de steunmaatregelen (met name NOW) lijkt iets toe te nemen: het steunpakket biedt niet voor iedereen uitkomst, wordt soms 'oneerlijk' genoemd en is op langere termijn niet voldoende.
- Verschillende reportages in de ochtendkranten waarin de effectiviteit van de kabinetsaanpak alvast wordt geëvalueerd. 'Waren de maatregelen misschien niet te streng?' en: 'Zijn kwetsbare ouderen op tijd beschermd?' Verenso stelt dat de "organisatorische tweedeling in de gezondheidszorg tussen cure en care ertoe heeft bijgedragen dat verpleeghuizen en thuiszorg te lang een blinde vlek zijn geweest".
- De Telegraaf heeft een reconstructie over de bescherming van personeel en bewoners in verpleeghuizen. "Betrokken ministers bleken wekenlang doof voor de noodkreten."
- Een aanhoudende en groeiende aandacht voor de effecten van het verplicht dragen van mondkapjes door een breed publiek. Recent voorbeeld het Oost-Duitse Jena waar de burgemeester met succes een draagplicht invoerde. Meer voorbeelden als deze kunnen de druk op het kabinet opvoeren, temeer omdat mondkapjes veelal als onderdeel van een exit-strategie worden gepresenteerd.

Wat doe jij in de coronacrisis?

We laten af en toe een communicatieprofessional aan het woord die in zijn of haar dagelijkse werk bezig is met de coronacrisis. Dit keer vertelt [REDACTED] [REDACTED] bij Waterschap Hollandse Delta, over aandacht voor je medewerkers. En hij heeft een thuiswerktip!

10.2e

10.2e

Hoe raakt de coronacrisis het waterschap?

“De crisis is vooral voelbaar bij onze afvalwaterverwerkers. Berichten over corona in het afvalwater gaan je niet in de koude kleren zitten. Je moet vertrouwen hebben in je persoonlijke beschermingsmiddelen, maar dan moeten ze er ook zijn. Door gesprekken met de veiligheidsregio via onze dijkgraaf is het gelukkig gelukt om voldoende voorraad te hebben. Want: geen bescherming, geen werk. En dat is bij een afvalwaterzuivering niet wenselijk. Die moet draaien: 24/7. Ook onze bestuurders voelen de crisis: hoe besluiten te nemen? Gelukkig maakt de noodwet digitale besluitvorming mogelijk.”

Welke lessen haal je uit deze situatie?

“Ten eerste moet je er fysiek zijn als het nodig is. Voor onze medewerkers op de zuiveringen was het erg belangrijk om de directeuren direct aan te kunnen spreken. Hun grote zorgen neem je niet weg met een nieuwsbrief.

Ten tweede moet je iedereen zoveel mogelijk meenemen in je berichtgeving, en wel in eenvoudige en aansprekende taal. Zo verstuurde de directie aan het begin van deze crisis iedere dag een corona-update. Hierin stonden alle onderwerpen waar de organisatie in de breedte mee te maken had.

Ten derde: onderschat de impact van deze crisis op je communicatieteam niet. Op het moment dat het vol aan was bij ons, bijvoorbeeld rond een videoproductie, waren er zo’n 5 mensen voltijd mee bezig. Het normale werk blijft dan liggen, daar is ook oog en aandacht voor nodig.”

Op welke manier was er nog meer aandacht voor de medewerkers?

“Wij maakten onder meer een applausvideo voor onze medewerkers op de afvalwaterzuiveringen. Toen het nieuws bekend was over mogelijke corona in het afvalwater, zijn wij met communicatie direct aan de slag gegaan. Een paar dagen

later was er een video met onze secretaris-directeur die ruim 50 applaudisserende collega's aankondigde om onze mensen een hart onder de riem te steken."

En jullie kregen nog bezoek?

"Bijzonder was inderdaad ook het ministerbezoek van Cora van Nieuwenhuizen op 20 april. Een opsteker voor onze mensen, de wetenschap dat zij gehoord en gezien worden tot op het hoogste politieke niveau. De minister maakte er een [vlog](#) over."

Hoe ervaar jij de crisis op persoonlijk vlak?

"Ik ervaar de focus als positief. Iedereen die betrokken is bij deze crisis staat in oplossingsstand: doordacht, afgestemd en met oog voor de realiteit. De keerzijde daarvan is, voor mij persoonlijk, dat het 'normale' werk blijft liggen. Dat brengt impliciet toch druk met zich mee. Collega's die verder moeten, toeleveranciers of partners die door willen. Dat schrijnt, want het is nu niet mogelijk om die kwaliteit en die aandacht te leveren die je wilt. En dan is mijn persoonlijke omstandigheid nog eenvoudig. Geen kinderen meer thuis, een rustige werkomgeving, geen vrienden of familie die geraakt zijn door deze crisis."

Wat is je thuiswerktip?

"Neem op tijd pauze en leg af en toe de telefoon weg. Het werk is nooit af. En ga met het mooie weer eens voor je huis lunchen."

Wil jij vertellen over jouw werk? Meld je dan aan via [@minjenv.nl](#) en we nemen contact met je op. 10.2g

0800-1351, Rijksoverheid.nl en RIVM.nl

De redactiecollega's van departementen werken intensief samen in het NKC om alle Q&A's te identificeren, uit te zetten, beantwoorden en samen te brengen in het dossier op Rijksoverheid.nl. De vragen gaan in op verschillende onderwerpen, zoals reizen, ondernemen, onderwijs en openbaar vervoer. Daarnaast is de website van het RIVM leidend in de medische informatie rondom het coronavirus. Het totaaloverzicht van Q&A's vormt de basis voor het publieksinformatienummer 0800-1351. Ook komende week blijft het callcenter achter dit telefoonnummer weer volop bereikbaar van 08.00 uur tot 20.00 uur.

Bezoekersaantallen Rijksoverheid.nl

Op donderdag 23 april zijn er ruim 63.178 bezoekers geweest op Rijksoverheid.nl/coronavirus. De top 3 zoekwoorden is:

1. Coronavirus
2. Sport
3. Bezoek

Cijfers 0800-1351

Vandaag zaten er zo'n 70 'agents' die samen 2.673 telefoontjes hebben beantwoord (stand om 16.00 uur). De 3 meest gestelde vragen zijn:

1. Ik heb klachten die passen bij het nieuwe coronavirus. Wat moet ik doen?
2. Wat zijn de symptomen van het coronavirus COVID-19?
3. Kan ik me aanmelden voor een test/laten testen?

Uitkomsten campagne-effectmonitor Alleen Samen

Sinds 31 maart worden dagelijks de effecten van de campagne Alleen Samen gemeten onder 150 Nederlanders van 12 jaar en ouder. Elke week ontvangen we hier een rapportage van. De belangrijkste resultaten van deze week zijn:

- Het vertrouwen om de maatregelen vol te houden neemt af en dat vertaalt zich ook in gedrag. Men wordt met name qua 'afstand houden' en in wat mindere mate qua 'thuis blijven' minder strikt in de naleving. Je ziet ook dat de urgentie, motivatie en ervaren haalbaarheid van deze maatregelen af begint te nemen.
- De naleving van 'handen wassen' is gelijk gebleven, maar daar was al meer ruimte voor verbetering dan de andere twee maatregelen.
- Je ziet dat de groep mensen met een lage risicoperceptie om ernstig ziek te worden stijgt, terwijl de groep mensen met een hoge risicoperceptie gelijk blijft. Deze laatste groep voelt zich waarschijnlijk kwetsbaar en dat

verandert niet snel. De niet-kwetsbaren beginnen zich dus nog minder kwetsbaar te voelen.

- De 'nieuwe' uitingen doen het opnieuw bovengemiddeld goed qua herkenning, waardering en boodschapoverdracht.

Communicatiemiddelen

De communicatiemiddelen worden continu bijgewerkt naar aanleiding van de meeste recente maatregelen. Bijna alle middelen zijn te downloaden via rijksoverheid.nl/coronavirus en mogen door iedereen gebruikt worden, van veiligheidsregio's en uitvoeringsorganisaties tot gemeentes en GGD'en.

Ramadan tijdens de coronacrisis

Gisteren is de Radaman van start gegaan. Hoe ga je tijdens de coronacrisis om met alle activiteiten die deze vastenmaand met zich meebrengt? Hiervoor zijn twee factsheets ontwikkeld. De ene factsheet geeft handelingsperspectieven voor gemeentes om moslims en moskeën te ondersteunen. De andere factsheet is bedoeld voor islamitische gemeenschappen en biedt bruikbare tips en good practices.

Nieuw:

De visuals voor social media met de boodschap 'Blijf thuis, ook tijdens Ramadan' zijn nu ook vertaald in het Turks en Arabisch.

Je vindt de factsheets en visuals voor social media op [deze pagina](#) op Rijksoverheid.nl, waar ook Q&A's staan over de Ramadan tijdens de coronacrisis.

Documenten

Op de website van de Rijksoverheid worden alle documenten weergegeven, zoals Kamerbrieven. Kijk op rijksoverheid.nl/coronavirus bij '[Documenten](#)'.

Communicatieaanpak

‘Alleen samen krijgen we corona onder controle.’ In Nederland willen we met intensieve en activerende communicatie bijdragen aan de aanpak van het coronavirus. Dat vraagt om eenduidige en duidelijke informatie, handelingsperspectieven en betekenisgeving. We sluiten zoveel mogelijk aan op de (informatie)behoeften en de gevoelens die er leven.

Daarom werken we als Nationaal Kernteam Crisiscommunicatie samen: alle departementen en andere onderdelen van de Rijksoverheid werken samen en slaan de handen ineen. Regionale overheden (veiligheidsregio’s, gemeenten, GGD’s) zijn nauw aangesloten.

Voor wie is deze nieuwsbrief?

We willen alle communicatieprofessionals die zich binnen de (semi)overheid bezighouden met het coronavirus op een eenduidige manier informeren over de laatste stand van zaken van de nationale communicatieaanpak. Dit zijn departementen, relevante uitvoeringsorganisaties, veiligheidsregio’s, gemeentes en GGD’en. We verzenden de dagelijkse nieuwsbrief via de departementen en het RIVM.

Wil je een nieuw e-mailadres aan de verzendlijst van deze nieuwsbrief toevoegen, stuur dan een mail naar info@minjenv.nl.

10.2g

Wat is het NKC?

Het Nationaal Kernteam Crisiscommunicatie (NKC) fungeert tijdens een crisis of incident als informatieknoppunt voor de Rijksoverheid op het gebied van pers- en publiekscommunicatie. Het NKC maakt onderdeel uit van de nationale crisisstructuur. Voor dringende zaken is het NKC bereikbaar op het piketnummer:

██████████

10.2g

Wil je deze nieuwsbrief niet meer ontvangen? Stuur dan een mail met als onderwerp 'Afmelden nieuwsbrief' naar ██████████@minjenv.nl.